

Celo leto 65 din. Inserati ali oznanila se
saračunajo po dogovoru; pri večkratnem
inseriranju primeren popust. Upravništvo
sprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Telefon interurban šte. 113.

TRAŽA

NEODVISEN POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKO Ljudstvo

Poština v državi SHS pavšalirana.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Uredništvo in upravništvo je v Mariboru,
Koroška cesta šte. 5. - Z uredništvom se
more govoriti vsak dan samo od 11. do
12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprite reklamacije so poštne prosile.
Telefon interurban šte. 113.

10. šte.

Maribor, dne 25. januarja 1923.

Letnik XIV.

Zakaj proti Rusiji?

Z ozirom na konferenco v Genovi
inše beograjska „Republika“ o naših
odnošjih proti Rusiji:

„Naša država je po padu caristič-
nega režima in po početku sovje-
ov prekinila vse prijateljske, zavezniške
in bratske vezi z Rusijo. Naša zuna-
nja politika pred in med vojno vse do
ruske revolucije je bila v tesni zvezi
z rasko zunanjo politiko, lahko bi re-
li, da je bila njen sestavni del. Z
razpadom carizma je zgubila naša po-
litika svoje hrbtišče, da bi pa le še
kaj dosegla, si je morala iskati novo
oporo. Da bi se tej novi strani bolje
prikupila, je po svojem poslaniku v
Rusiji, fatalnem Spalajkoviču, „plju-
nila Leninu v lice.“ Spalajkovičevo —
prečanje z Leninom je večna sramota
za našo politiko. Mesto da bi naši me-
rodatjni krogi to napako popravili, so
o raje nadaljevali ter nanizali eno za
drugo v istem pravcu in v istem št-
ku. Smatralo se je, da mora biti naša
politika prikladna ruskemu carju in
carski vladi, a ne ruskemu narodu in
ruski državi. Iz bistva in kretanja na-
še politike je jasno, da ruski narod in
ruska država za njo ni obstajala, po-
smala je samo carja in njegovo vlado,
ko pa je ta prenehala, je prenehala
naša monarhija tudi ruski narod ter
ruska država. In da bi bila konsek-
ventna, gre po vrsti napaka za napako,
korak za korakom proti Rusiji.
Niti malo se ne misli na bodočnost in
na posledice, ki bi lahko enkrat na-
stopile.

V kolikor je za sedaj znano, igra
najvažnejšo vlogo v vodstvu politike
proti Rusiji g. Spalajkovič, poslanik
naše kraljevine v Parizu. On je v Ze-
nevi na seji Lige Narodov javno po-
vedal, da njegova država ne da niti
pare proti lakoti in boleznim v Rusiji.
Jasno seveda, „ker ni ruskega carja,
ni ruskega naroda.“ To je druga veli-
ka krivica naše vlade proti ruskemu na-
rodu, ki živi, četudi brez carja in pri-
jateljstva naše monarhije.

Naša vlada pa ni ostala samo pri
tem. Šla je dalje, postavila se je brez
vednosti naroda in parlamenta v po-
ložaj navadnega francoskega name-
nika. Francoski zunanji minister je še
pred kratkim brzojavilja onskemu mi-
nistru, da je za slučaj preobrata v
Rusiji pripravljena dobro oborožena
vojska v Madžarski in Jugoslaviji, ki
bi zopet uvedla stari monarhistični re-
žim. — Jasno je sedaj, kam plove na-
ša vlada in kam vodi njena zunanja
politika. Navadna služabnica Franco-
ske se je postavila v isto vrsto z Ma-
đarsko. In če ne pozabimo, da je se-
daj Spalajkovič naš poslanik v Pari-
zu, ki je nabrž tudi obvezal in vdni-
nil našo državo in vojsko monarhistič-
nemu režimu v Rusiji, nam bo jasno,
da vodimo izrazito neprijateljsko po-
litiko proti Rusiji in preveč priliz-
ljivo in dvorljivo politiko proti njenim
sovražnikom. To je tretja in najtežja
krivica proti Rusiji.

Vse te napake jasno govore o zelo
težkem, če že ne nemogočem zblizanju
naše države z Rusijo. Poleg tega, da
se je odrekla slovansko politike —
sovražstvo proti Rusiji in Bolgariji —
ter se predala sovražnikom ruskega
naroda — zapadnim kapitalističnim si-
lam, ima naša država še eno obtežil-
no okolnost pri obnovi dobrih odnoša-
jev. To je stvaranje toliko pro-
cesov proti italijanskim voditeljem, pre-
ganjanje in zatiranje delavstva in za-
branjevanje in dušenje komunistične-
ga pokreta.

Prinašamo v potrdilo tega, kar že
emo razmotrivali pod naslovom „Ca-
risti“ v številki od predzadnjega pon-
deljka. Ves kulturni svet že obsija za-
grizeno sovražstvo naših oblastnikov
proti Rusiji, samo ozki krogi o lastni-
ških hlapcev tega ne vidi o, hoče o pa
biti kulturni in človekoljubni in zato
radi govori o „ruski tragediji“ ter
noče o verjeti, da bi se iz lačalo go-
voriti tudi o „slovanski tragediji“.

Smrt cerkv. poglavarja Benedikta XV.

Dne 22. t. m. nam je ugrabila —
smrt nad vse blago dušo našega cerk-
kvenega poglavarja Benedikta XV.,
katerega ime bo ostalo poleg Wilsona
neizbrisno v zgodovini. Pokojni papež
ne bo samo nezablen nam katoličanom,
ampak celemu svetu, ki je ječal leta
pod neznožno težo in gorjem svetovne
vojne. Na celem svetu ni bilo pri iz-
bruhu vojne moža, ki bi se bil upal
opozoriti voditelje razburkanih naro-
dov na mir in bratsko ljubezen na pod-
lagi krščanstva, kot je to ravno storil
pokojni cerkveni poglavar. Kot ne-
ustrašeni oznanjevalec miru in bratske
ljubezni si je osvojil rajni srca ce-
lega sveta in lahko trdimo, da ravno
kot apostol miru in vsestranski zdrav-
nik svetovne bede pokojni ni imel
nasprotnikov, ampak bo beležilo časo-
pis, celega sveta njegovo smrt z bo-
lestjo nad izgubo moža, ki ni bil samo
oče katoličanov, ampak oče vseh po-
miru hrepenječih zatiranih in ubogih.

Koliko je storil Benedikt XV. za
zopetno stvaritev svetovnega miru, je
znano našim čitateljem.

Po sklepu svetovnega miru pa se
je lotil rajni papež lečenja socialnih
ran, katere je zapustila svetovna voj-
na človeštvu. Njegovo očetovsko oko
je zapazilo takoj na bolj globoke pre-
pade socialnega gorja, katere je sku-
šal premostiti potom raznih večmilijon-
skih denarnih zbirk, nabiranja obte-
ke, živil ter zdravil. Pri razdelitvi da-
rov se ni oziral samo na katoličane,
ampak je naklinal nabrane milodare
vsem, ki so bili najbolj potrebni in so
se nanj obrnili.

Nikakor pa ne smemo pozabiti res
očetovsko srce blagotvornega, kate-
ro je plamtelo ljubezni do onih, ki ni-
so bili nič krivi na svetovni vojni, a
najbolj občutili njene strašne posledice
— do uboge dece. Gladna, naga in
bolna deca vseh evropskih držav so
bila punčica v očetovskem očesu raj-
nega. Za uboge otroke je rajni nabi-
ral milione in jih razdeljeval med naj-
bolj potrebne.

Rajni cerkveni poglavar si je to-
rej kot apostol miru in ljubezni v be-
sedi, pa kot zdravnik ran svetovnega
boja v dejanju osvojil srca celega sveta,
ki mu bo ohranil trajen spomin —

10 premoženju avtonomnih dežel.

Po prevratu oktobra 1918 je pre-
nehala državna avstrijska oblast in
avtonomne dežele s svojim upravnim
aparatom so postale samostojne.

Deželni glavarji z deželnim zborom
in odborom so postali dejansko
vladarji svojih kronovin v smislu do-
ločil pragmatične sankcije. Tem je
prisojalo zdaj odločevati, kaj naj se
zgodí v prihodnje. Tako so dejansko
nemške kronovine stare Avstrije napra-
vile med seboj zvezno državo — re-
publiko Nemško Avstrijo. Tudi za dru-
ge dežele je bila ta pot pravilna. Ti
od ljudstva izvoljeni poslanci bi bili
poklicani, da skupno določijo usodo
teh pokrajin; ti so bili zakoniti po-
sredovalci med poedinimi deželami in
med novim tovarišem — kraljevino
Srbijo. To se pa pri nas v Sloveniji
ni izvršilo. Sestavili so medstransko
vlado brez parlamenta; postavili pe-
verjenike, ki niso bili od ljudstva iz-
voljeni, aparat avtonomne deželne u-
prave, ki je izvrstno deloval, in bi bil
še nadalje dobro služil, in držal de-
želno premoženje skupaj, so razpustili.

Za Stajersko bi bilo seveda treba
upravo deliti po načelu samoodločbe
narodov.

hvaležnosti, ker se je upal edini in
prvi nastopiti za umirjene svetovne-
ga sovraštva.

Rajni papež je že bil po svoji na-
ravi in rodovini človek kristalnočiste
ljubezni do bližnjega, Benedikt XV. je
bil potomec stare plemiške rodbine —
markizov Della Chiesa. Rodil se je 21.
novembra 1854 v obmorskem mestecu
Pegla pri Genovi. Srednje šole je do-
vršil v Genovi in postal istotam dok-
tor prava. Potem se je posvetil bogo-
slovju in postal duhovnik (1878. leta),
nakar je dovršil še akademijo za u-
pravno in diplomatsko cerkveno služ-
bo in postal doktor cerkvenega prava.
Papež Leon XIII. ga je imenoval za
svoega tajnega komornika. Potem je
služboval Chiesa na papeški nunciatu-
ri v Madridu. L. 1887 ga je pokli-
cal kardinal Rampolla v Rim za svo-
jega tajnika in ga kmalu imenoval za
ravnatelja svoje pisarne. Tu se je se-
znal Chiesa z vsemi posli vatikans-
kega državnega tajništva. Leta 1907
ga je Pi X imenoval za nadškofa v
Bologni, leta 1914 pa za kardinala. 3.
septembra 1914 je postal Della Chie-
sa naslednik Pija X. na papeževem
prestolu.

Rajni papež je bil po svoji na-
ravi bolj slaboten in se je močno pre-
hladil dne 27. decembra, ko je ob št-
rih zjutraj vstal in maševal. In tega
prehlada se ni več iznebil. Temu
prehladu se je še pridružila influen-
ca, ki mu je ugasnila rahlo tuč živ-
ljenja.

Se dokler je bil rajni na bolniški
postelji, so se za njegovo bolezen za-
nimale države celega sveta, celo Kar-
lu so poročali o papeževem zdravst-
venem stanju.

Kako je bil rajni priljubljen, nam
svedoči črna zastava, ki oznanja o
njegovo prerano smrti raz vseh javnih
poslopj naše kraljevine.

Papežovo truplo bodo po njegovi
zadnji želji razstavili v pontifikalni ob-
leki tri ure na papeškem prestolu, 2
dni pa v cerkvi sv. Petra. Pogreb raj-
nega papeža bo deveti dan po smrti.
Po pogrebu bo začel zborovati kon-
klave, katerega se bo udeležilo 62 kar-
dinolov. Vrhovno cerkveno vodstvo je
prevzel začasno kardinal Gaspari.

Slabi nasledki tega koraka so se
kmalu začeli kazati zlasti na Kranjs-
kem, kako je drugod v tem oziru, naj
dobro poučeni možje poročajo vašemu
listu. Tako so posebno dragi inven-
tar deželnega dvorca, ki je bil milijon-
ske vrednosti, ker ni bilo pravega go-
spodarja, raznesli na vse kraje, de-
žela pa ni dobila za to nobene odškod-
nine.

Sicer je ta narodna vlada v Lju-
bljam prenesla posle deželnega od-
bora neki komisiji, ki pa ni imela ni-
kake izvrševalne oblasti in nobenih
sredstev za upravo svojih agend; kaj-
li odpravili so vse deželne davke in
določili so le nekako miloščno za naj-
nujnejše potrebe te komisije. Vse te
usodne korake je napravila narodna
vlada na svojo roko, ne da bi bila
sklicala deželni zbor, kar bi se bilo
lahko zgodilo.

Ali je vlada postavila tudi za dru-
ge dežele kake take komisije za upra-
vo deželnega imetja, in kako usodo so
imele, nam ni znano, vendar bi bilo
potrebno, da se ta zadeva vsestransko
pojasni, ker je postalo to vprašanje
zelo za rešitev.

Danes nimamo več narodne vlade
za Slovenijo, ki je vsaj provizorno na
domeščala avtonomno oblast, danes
vodijo upravo Slovenije kraljevski u-
radniki, kot zastopniki centralne vla-
de, ki je postala absolutna gospodari-
ca tega premoženja, ker je sama do-
ločila, da je ona prva in zadnja in-
štanca v tem vprašanju. Ni čuda je-
daj, da se kratkoma že govori o
konfiskaciji tega premoženja za drža-
vo, če ne v celoti, vsaj deloma. Ali
bodo pri takih razmerah ngovori kaj
pomagali, je dvomljivo —

V tem zaveženem položaju je za
nas edino veljavno določilo člena 208.
sentžermenske mirovne pogodbe, ki
pravi:

„Države, na katere se je prenesla
kaka pokrajina bivše Avstrije, ali ki
so nastale iz razpada te monarhije,
dobjo vso imovino in vse imetje, ki
je bilo last bivše ali sedanje avstrijske
vlade in ki leže v teh pokrajinah.
V smislu tega člena spada v imetje in
last bivše ali sedanje avstrijske vla-
de: premoženje bivšega avstrijskega
cesarstva, delež te države na skupni
posesti avstro-ogrške monarhije, vsa
kronska imovina, kakor tudi prvotno
premoženje bivše avstro-ogrške vla-
darske hiše. Na zunanji mej teh držav
ležeče imetje in lastnina bivše ali se-
danje avstrijske vlade ne smejo te dr-
žave staviti nobenih zahtev.“ —
Vrednost tega konfisciranega imetja
določi reparacijska komisija in se vpi-
še v dobro avstrijski republiki.

Iz teh določil je razvidno, da dr-
žava nima nobene pravice, do zaseb-
nega imetja, pod katero spada tudi i-
metje bivših avtonomnih deželnih u-
prav, in da se to imetje, ker je pre-
nenal poslovali lastnik, mora upravljati
ti ravno tako, kakor se upravljati imet-
je firme, če ta preneha. Tu je sedaj
dvojni mogoče. Ali upravljati in koneč-
no likvidirati imetnik tega premoženja
tam, v našem slučaju bivši deželni
zbor, ki lahko v to svrhu izvoli poseb-
no komisijo, ali pa, če je imetje pa-
sivno, po zakonu posebna komisija, ki
jo določi sodišče. Eno je pa neovrgli-
vo, da so vse to premoženje pridobili
edinole davkoplačevalci, in da je to
last vseh davkoplačevalcev, in se mo-
ra le v interesu teh davkoplačevalcev
uporabiti.

Po rapalskem dogovoru med naše
državo in Italijo je določeno, da se bo
imetje bivše dežele Kranjske delilo
po razmerju teritorija te pokrajine na
obe državi. V ta namen je potreben
poseben razgovor med našo državo in
Italijo — in ne spada med vprašanja,
ki jih bo reševati na konferenci v
smislu določil člena 265. sentžermen-
ske pogodbe med prizadetimi nasled-
stvenimi državami. — Materijal, ki
bo potreben za ta posebni dogovor z
Italijo, še ni zbran, ker se vlada s
tem vprašanjem še ni bavila; to je
njena naloga, ker je prevzela vse a-
gende bivšega deželnega zbora. Opo-
zoriti je pa treba, da se morajo tudi
deliti dolgovi, če se že deli imetje. —
Popolnoma istega značaja, kakor
kranjsko vprašanje, je vprašanje de-
litve imetja in dolgov bivših kronovin
Stajerske in Koroške. Treba bi bilo
posebnega dogovora med našo drža-
vo in Nem. Avstrijo, in enotnih pačel
pri reševanju teh vprašanj.

Sentžermenska pogodba (par. 208.
odst. 7) ne določa drugzega, nego edi-
no to, da se brez plačila prenese na
nasledstvene države vsa posest in
lastnina dežel, občin in drugih lokal-
nih avtonomnih uprav bivše avstro-
ogrške monarhije kakor tudi imetje in
lastnina v Bosni-Hercegovini, ki ni
bila last te monarhije. Opozarjamo le
na zdravilišče Rogaska Slatina, ki je
pripadalo deželi Stajerski. To posest-
vo ima vključeno in kontokorentne
dolgove in reprezentira veliko vred-
nost.

Kako naj uredimo sedaj to zavo-
ženo vprašanje? Po našem mnenju ni
za to poklicana centralna vlada. Ona
naj ima samo nadzorstvo kot eksek-

ktivna državna oblast, in mora dati na razpolago potrebna sredstva za upravo tega premoženja, ker je ukinila vse deželne avtonomne davke, in jih sedaj sama pobira. Ustanovi naj se zopet posebna komisija za Stajersko, Koroško in Kranjsko, ki ima ugotoviti premoženje teh kronovin, upravljati to premoženje brez odškodnine; da se odujemo premoženje ali odvrne ali pa v denarju poplača. Glede na Kranjsko je vse pripravljeno, glede na Stajersko mora imeti likvidacijska komisija vse podatke, če še obstoji, glede na Koroško pa okr. glavarstvo v Slovenjgradu. Od deželnih odborov v Gradcu in Celovcu bo rekvirirani vse deželne račune za l. 1918, ki naj bi tvorili podlago za delitev imetja in dogovor Stajerske in Kranjske dežele.

Pri dolgovi bi bilo upoštevati le tiste dolge, ki so bili ustavno odobreni, ne pa tudi dolge, ki sta jih napravila oba deželna odbora na lastno odgovornost. Nasprotno bi tudi pri aktivih ne bilo upoštevati obveznic vojnih posojil, ki so se nabavile iz realizacij ustavno ne odobrenih dolgov.

Kako naj se sestavijo te komisije? Najbolj enostavna je pot, da bivši deželni poslanci iz teh kronovin volijo te komisije. Koroška bi se morala priklopiti Stajerski ali Kranjski. Za te komisije se mora izdelati poseben statut, v katerem se določijo njih dolžnosti in pravice. Vlada mora pa z svojo avtoriteto varovati ugled te komisije. Prva naloga te komisije naj bi bila, da pregleda delovanje bivšega deželnega odbora na Kranjskem in izreče končno svoje mnenje o tem delovanju in si s tem ustvari temelj za svoje nadaljnje poslovanje. Ker deželna odbora za Stajersko v Gradcu in Celovcu za Koroško še funkcionirata, bi bilo le s tema stopiti v dogovor. Za Kranjsko ima pa tukajšnja vlada že obširno poročilo, a se ni nikdar bavila s tem poročilom. Ko je položen ta temelj, gre lahko delo komisije naprej, da ugotovi, kaj se more brez škode za splošne koristi prodati, da se plačajo obveznosti dežele. Vsa ostala imovina naj bi se upravljala in morebitni prebitki uporabljali za melioracijske ali druge občne koristne namene dotične dežele, dokler se končno ne reši, komu pripade to premoženje. — Po našem mnenju so davkoplačevalci teh avtonomnih dežel pravi lastniki tega premoženja in le-ti imajo po svojih izvoljenih poslancih pravico razpolagati s tem premoženjem.

Ker po mirovni pogodbi ni ta imovina last države, naj prepusti upravo onim faktorjem, ki so to poprej upravljali, sama pa naj obdrži kot državna oblast nadzorstvo, da se uprava ne zlorabi. Delovanje komisije pa lahko po svojem zastopniku kontrolira, kakor je to že vršila poprej v deželnih zborih in odborih. Morebiti bi bilo najbolj umestno, da se snidejo vsi bivši deželni poslanci na razgovor v tej zadevi!

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Parlament se bavi s kritiko vladne deklaracije. Opozicija ostro kritizira to deklaracijo in poslanec dr. Ivanič je imenoval deklaracijo naravnost jedilni list v imenu Jugoslovanskega kluba se je potegnil zaboljšanje železniškega prometa in bednega stanja železničarjev poslanec Gostinčar.

Rumunija in naša kraljevina sta podpisali medsebojno vojno konvencijo.

ITALIJA.

Po mestih neodrešene domovine se vršijo občinske volitve. Volitve so spremljane od naših nasilja od strani fašistov in se jih veliko volilcev niti ne udeležuje. Konečni izid volitev še sicer ni znan, a je upanje na propast divjaškega fašistovskega nacionalističnega bloka.

RUSIJA.

Iz Rusije prihajajo poročila o novih dimenzijah lakote. Tozadevna poročila iz Samare so naravnost neverjetna, a zastopniki mednarodnih pomožnih akcij trdijo, da se je lotil izstradani narod celo mrličev.

Za gospodarsko obnovo Rusije se zelo zanima Nemčija.

Razsipnost in štedljivost.

Afera z vojaškimi čevlji. Sarajevski listi poročajo, da so oblasti te dni odkrile novo afero z vojaškimi obuvanjem. V to afero je razen par oficirjev in podoficirjev zapletenih par uglednih trgovcev, ki so „kupovali“ in prodajali ukradelno vojaško blago. Naši čitatelji se iz takih poročil pač sami lahko prepričujejo o umestnosti našega grmenja proti korupciji.

Sedaj pa — kininska afera. Za sprejem živine in drugega materiala, katerega nam izroča Nemčija na račun vojne odškodnine, je določena posebna glavna komisija v Beogradu. Člani te komisije dobivajo dnevniče razen svoje plače še 40 dinarjev. Razun te beograjske komisije je še v Wiesbadenu posebna komisija, ki prevzema to nemško živino ter odškodnino ter jo pošilja v našo kraljevino. — Tudi ta komisija dolga masne dnevniče. Kako da delujejo te komisije, s katerimi si je g. minister Puceč zlatila prvega kolena, smo že pisali — danes zopet samo en vzgled „vzornega“ poslovanja teh komisij. Kot reparacijsko blago iz Nemčije je dobila naša država 5 zabojev kinina, v skupnem iznosu 250 kg. Danes stane 1 kg kinina 250 francoskih frankov. Ta nemški kinin bi se naj bil razdelil na vojno in zdravstveno ministrstvo. Zaboji so bili naloženi v Regensburgu, kjer je sprejela naša komisija kinin, ga zabila v zaboje, ga zapečatila in odpravila po Donavi proti Beogradu. Ko je pa odprla komisija glavnega sanitetnega skladišča v Zemunu te zaboje, da jih pregleda, je našla, da so zaboji — prazni. Kinina ni bilo niti praška niti Sedaj se ni dognano, kje je izginil kinin: ali takoj v Regensburgu, ali pa med potjo, ker reparacijsko blago rade spremljajo še posebne komisije!

Kam roma državni denar? Avtogaraža ministrstva saobračaja je bila ustanovljena leta 1919 v ta namen, da preskrbuje 93 ministrskih avtomobilov s potrebnim materialom kot: benzinom ter oljem in vrši tudi popravila teh avtomobilov. Ustanovitev te garaže se je utemeljevala z izgovorom, češ naš železniški promet še ni dovolj razvit ter urejen, radi tega dejstva rabijo posamezni ministri avtomobile, na katerih lahko frčijo iz kraja v kraj in se na tleu mesta in hitro prepričajo o ljudskih potrebah ter željah. Za to leto je bilo izdanih za avtogaražo 7 milijonov dinarjev. Garažo je upravljalo železniško ministrstvo, dokler je niso porinili pod kontrolo strojnega oddeljenja istega ministrstva. A kljub tej kontroli nikakor niso prenehale tatvine raznega avtomobilnega materiala. Ker se tatvina ni manjšala, so začeli menjavati šefe te garaže, in postavili so za predstojnika nekega Madžara, ki bi naj zaježil kradljivost, a brez uspeha. Zloraba in tatvina raznega materiala se je vedno bolj množila. Eden od uradnikov je točno s številkami obveščal strojno oddeljenje ministrstva o tatvinah v garaži. Oddeljenje pa, mesto da bi izročilo celo zadevo sodniji, je pognalo ovadbe med akte! Tat vidoč, kako ga ščitijo na višjem mestu, pobegne iz Beograda in čez leto dni ga najdemo v Obrenovcu kot kompanjona tovarne za izdelovanje koles. Tudi to se je javilo ministrstvu, a prijavo so založili — ad acta! Kaj pomeni tako postopanje glede prijavljene tatvine? Na vsak način zasledujejo na višjih mestih cilj — rešitev lopoval Sodnija, ki je začela radi garažnih tatvin preiskavo, jo je prekinila, ker ministrsko oddeljenje ni kazalo za zadevo najmanjšega interesa. Da je temu res tako, nam pričajo trije akti glede teh tatvin, ki se nahajajo še danes v oddeljenju, a za njih rešitev ni nikdo vprašal že dve leti ne!

Štedljivost je dokazala naša beograjska vlada pri našem gospodu pokrajinskem namestniku. Kakor znano je g. namestnik Hribar prepotoval — ne, prevozil celo Slovenijo v posebno eksotični uniformi v imenu pravice. Na tem potovanju je po stari pravski navadi s svojimi prijatelji, znanci in dostojanstveniki obhajal oficijelne pojedine večjega in manjšega obsega, kakšen je pač bil kraj, katerega je osrečil s svojim obiskom v imenu pravice. Ko je temeljito spoznal slovensko jed in pijačo, je postal debela račune

v Beograd s prošnjo, naj se poravnajo izdatki za njegove državotvorne pojedine iz državne blagajne na račun vsoar, ne oziraje se na razliko med o-nimi, ki so se udeležili Hribarjevih obdelov ter večerij ali ne. Ko pa so v Beogradu videli te številke Hribarjeve prvaške razsipnosti, so rekli: Jok! G. namestniku se ustavi tako dolgo mesečna plača, dokler ne bodo na ta način poravnani vsi izdatki za njegov pohod po Sloveniji, ki se je vršil v imenu pravice, a na domnavani račun davkoplačevalcev. Beograd je ravnal enkrat štedljivo, a gosp. pravice Hribar ne bo menda nikdar več rajšal po Sloveniji v upu gostij na državne stroške. Z uniformo in pojedinami v imenu pravice ima g. kraljevi namestnik bridke izkušnje v časih vedno rastoče draginje. V Beogradu so večasih le hudomušni, celo s častiljivostjo kraljevega namestnika so se poigravkali.

Beleške.

Srečno leto. Zelo veseli, pa tudi zelo otročji koledniki so se oglašali za pravoslavno Novo leto po beograjskih listih. Tako pravijo „Novosti“, da je bilo preteklo leto prav srečno, dogodilo se je zelo važne stvari in dale so se podlage za rešitev velikih in važnih državnih problemov. Veliko zadovoljstvo ob tem srečnem političnem letu kali samo to, da se vidi pri muslimanskih poslancih in kolednik „Novosti“ se že vdaja veliki brigi, kako bi se dala oba portfelja v slučaju, da muslimani izstopijo iz vlade, lepo razdeliti med radikale in demokrate. To je vsa skrb koncem enega in začetkom drugega srečnega leta. List še pravi, da je stanje našega političnega življenja — normalno. Ta naivni optimizem presega vse meje. Treba čestitati in se čuditi.

„Kriv je g. Pašič.“ Belgrajski „Balkan“ se je pred par dnevi s fulminantnim uvodnikom pod gornjim zaglavjem zagnal v g. Pašiča. „Balkan“ pravi, da je Pašič zakrivil vse zlo v naši državi. Sklepoma pa piše: „Nacija je sita gnolosti g. Pašiča. Ona gleda v njegovi osebi glavnega krivca vsega hudega. V interesu g. Pašiča je, da čimprej vrže to krivico raz sebe.“ In nič več! Smešno! G. Pašič ima interese... Potemtakem je „Balkan“ oprostil g. Pašiču vso krivico... Vrana vrani...

Meni globa, tebi robal! Blagopokojnemu sodišču za pobijanje draginje, posvečuje „Hrvat“ to-le v spomin: „Advokati so imeli polne roke dela — in dobro so zaslužili. — Eto n. pr. trgovci iz provincije je obsojen na 50 tisoč kron globe in konfiskacijo blaga. Pritožuje se in moleduje, pa vse zastonj. Naposled si domisi, da bi bilo dobro najti človeka, dobro poučenega v paragrafi in v vsem, ki bi rešil vsaj blago, če že vrag nese globo — in tako mu pada na um advokat v Sarajevu, spreten, zelo ugleden, vpliven tako, da je postal celo narodni poslanec. — To pomisli, sklepe in že je na potu. Pot ga vodi naravnost pred narodno skupščino v Beogradu. Tu pove slugi svoje želje sluga steče k advokatu — poslancu, da ga „nujno želi neki gospod“. — Advokat gre takoj iz svojega kluba, da vidi, kdo da je. Trgovec nima niti časa, da bi se pošteno in spodobno predstavil, advokat pravi: „Hitro povejte, imam malo časa!“ — Trgovec res hitro pove n razložijo svoje težave, advokat-poslanec pa še hitreje odgovori: „Meni globa, tebi robal! Ali si zadovoljen?“ — Trgovec je zadovoljen, advokat je zadovoljen, prvi je rešil blago, drugi pa v par minutah zaslužil 50.000 K. Sam pri sebi se smeji ko hodi zopet v poslaniški klub, zdi se mu pa, da čuje za svojim hrbtom globok vzdihljaj: „Ah, ta hiša se je že davno spremenila v veliko advokatsko pisarno, za katero se pa ne plačajo nobeni davki...“

Ubogi centralisti! Malo jih je in pri ustolčenju svojih oblasti se bodo najbrž potokli med seboj. Posebno vroča je pečica črnogorskih centralistov ves čas se že pripravajo in to od dneva do dneva hujše, kje naj bo sedež črnogorske ali zetske oblasti: ali na Cetinju ali v Podgorici. Vse tradicijske, kulturne, ekonomske in bogzna kakšne razloge so že obrali, nehali pa noče ne ena, ne druga skupina. —

Sedaj pa, da bo stvar še težja, se je oglašalo nekaj centralistov iz Nikšića ki pravijo: „Ne Cetinje, ne Podgorica — Nikšić mora biti sedež oblasti, ker je zgodovinsko, kulturno, ekonomsko itd. — ista pesem, kot poprej na dveh straneh. Kaj bo sedaj, bogzna, Cetinje ne odneha, Podgorica ne odneha, Nikšić ne odneha, kdo naj sedaj odloči in kdo naj deli!“

Dnevne novice.

Pozor! Vsi naročniki, ki imajo „Stražo“ plačano do 1. ali 15. februarja so dobili danes na ovitek moder križ in položnico. Drugim naročnikom pa, ki še za leto 1922 niso nobene naročnine plačali, pa se bodo list koncem tega meseca ustavil. — S tem seveda ne preneha obveznost, da zaostali dolg plačajo. Naročnina na R. ste se vedno plačuje naprej! Upravištvu „Straže“.

Ponedeljkovo številko „Straže“ je nam cenzura zabranila, ker smo doslovno cifirali „Hrvatsko obrano“ od dne 19. t. m. Vzrok zabrane je bila kritika „Vojnega lista“, ki je objavil ukaze o povišanju rezervnih oficirjev.

Oporoka kralja Petra. Sestavljen je posebni državni odbor, ki bo te dni odprl oporoko pokojnega kralja Petra.

Kronanje našega kraljevega para se bo baje vršilo na Vidov dan 1922, in sicer bo kraljeva dvojica kronana v Beogradu, maziljena pa v samostanu Žiža.

Umrl je župnik Sijaneo. Pogreb se vrši v četrtek 26. januarja. R. i. p.

Spremembe pri kapucinih. Slovo-hrvatski samostani so sedaj združeni v eno provincijo, ki se imenuje „Ilirska provincija.“ Provincijalom je izvoljen p. Donat Zupančič; štirji definitori so: izmed Hrvatov p. Karel, gvardjan v Razlogu, in p. Vinko, superior v Gružu pri Dubrovniku; iz med Slovencev sta p. Linus in p. Ladislav. Novi predstojniki samostanov v Sloveniji so: p. Ladislav pri Sv. Jožetu v Studencih pri Mariboru; p. Jeronim v Celju, p. Oton v Skofljoki, p. Rafael v Krškem. — V Varaždinu je predstojnikom določen p. Ludovik, dosedanji vikar istotam; za vikarja pa pride v Varaždin štajerski rojak p. J. Reberc, ki bo rad prišel tudi štajerskim gospodom na pomoč.

Ljubljanski dopisni urad je naš notranji minister ukinil, akoravno je g. Pašič zagotovil zastopnikom Jugoslovanskega novinarskega združenja, da se kaj takega ne bo zgodilo. Dopisni urad v Ljubljani se ukine dne 31. jan. 1922.

Kako je s potnimi listi v Nemško Avstrijo? Prejeli smo iz Nemške Koroške pismo, ki osvetljuje, kakšne ovire stavlja jugoslovanski konzulat v Gradcu našim ljudem, ki hočejo v Jugoslavijo. Dve mladenki sta noteli po nesrečnem plebiscitu iz Nemške Koroške, ker za nje tamkaj ni več obstanja. Ena ima že zasiguran vstop k uršulinkam v Ljubljani, druga ima primerno službo pri Zidanem Mostu. Pa glej ga, šmenta, pasov ni mogoče dobiti iz Gradca. Toliko potov in stroškov, uspeh pa velika ničla. Da Nemci ovirajo, je razumljivo, da pa jugoslovanski konzulat ovira, je nezaslišno. Oktobra lanskega leta sta dobile karto, da stane pas 1625 n. a. kron. Poslale sta jih in čakale dva meseca. Ko prosite za hitro rešitev, pa dobite zopet karto, da je treba vnovič plačati eni 1465 n. a. K, drugi pa celo 3000 n. a. K. Mladenke sta v obupnem položaju in sta prisiljeni, če ne pride od drugod pomoč, proti svojivoli vstopiti v kak nemški samostan, oziroma stopiti v nemško službo. Toda kdo jima povrne obilne pofe in stroške? In kdo jima povrne škodo, ki jo imate radi brezvestnega zavlačevanja jugoslovanskega vizuma? Zadeva se je izročila našim poslancem, da na pristojnem mestu posredujejo.

Kdo je dal ustavo? „Srpska Rijec“ priznava to-le: „S sprejetjem ustave na Vidov dan 1921 se je videlo, kje je vera in kje nevera, kdo želi dobro tej državi in kdo je proti njej. Za ustavo so glasovali vsi Srbi, razven onih, ki so zavedli del srbskih težakov za Goleš-planino med komuniste, radičevce, klerikalce, republikance in socialiste. Kaj ne vidiš, Srbine in težače, v kako društvo si padel? Hočeš še naprej poklanjati svoje zaupanje in kuglico temu pisanemu društvu,

ki je napravilo enotno fronto proti Srbom in državi? Ali se ne misliš skesati ter stopiti zopet med srbske brate, katere vodi naš veliki državnik g. Nikola Pašić? — Naj vsak težak sam sebe vpraša: Kako bi izgledala ta naša država, če bi po kaki nesreči ostala brez ustave, kakor je hotela zemljoradniška stranka in njeno pisano društvo? Kaj ni to ginljiva in divjljiva demagogija! — Pri tem pa zopet no priznanje, kdo nam je dal ustavo.

Novi parlamentarni klub. Med poslanci, ki ne pripadajo nobeni politični skupini, se je pojavila tendenca združitve v en klub, ki ne bi imel političnega značaja. V to jih silijo tehnični razlogi. Če so združeni v klubu, lahko večkrat govorijo, ker imajo zaščito. Govori se, da bi v ta klub poleg narodnih socialistov vstopila tudi Stojan Protić in dr. Momčilo Ivančič.

Bosanski radikali snujejo svojo stranko. Bosanski radikali so ustanovili svojo stranko. Od narodnih poslancev so pristopili k stranki: dr. Šrkić, dr. Andrić, Lazarević, in Kobasica. Program te nove stranke je: radikalna rešitev agrarnega vprašanja in boj proti muslimanom! Vzrok da se je osnovala ta nova stranka ni tolikanj v nesoglasju z radikalno stranko, ampak v odnošjih muslimanov do vlade.

Prometna konferenca v Gradcu. Dne 18. t. m. je za očela prometna konferenca pod predsedstvom legacijskega svetnika dr. Lukasa svoje delovanje z meritorno razpravo. Naprej so posamezni delegati prečitali svoje ekspozice. Avstrijski ekspozice sprejema načelno popolnoma svobodno potovanje brez potnih listov in vizumov! Zahteva se pa reciprociteta in omejitve nekaterih vzhodnih držav, za katere bi morali potni listi ostati še namalje v veljavi. Če bi popolna svoboda potovanja ne bila sprejemljiva, zastopa Avstrija skrajno stališče liberalnosti. Avstrija je pariške zaključke sprejela ter jih je izvedla napram vsem državam. Avstrija ne zahteva, da se mora prosilec osebno javljati v uradih za izdajanje potnih listov. Avstrija želi, da pooblastijo vse vlade svoje zastopnike, ki bi potem lahko v lastnem delokrogu izdajali potna dovoljenja. Ekspozice italijanske, čehoslovaške in madžarske delegacije se suhe večinoma okoli pariških sklepov. Te sklepe, ki vsebujejo razne potne omejave odklanja edinole polski ekspozice. Polska vlada se protivi pariškemu sklepu in s tem onemogočuje enotnost vseh držav, zastopanih na graški konferenci. Predsednik konferenc je opozoril polskega delegata na to dejstvo in na okolnost, da je poljski delegat na konferenci v Portorose zavzel povsem drugačno stališče in da je podpisal zapisnik o pozivu na graško konferenco. Dr. Lukas je zahteval polskega delegata, naj zahteva od svoje vlade natančne ših instrukcij, sicer bi padla na Poljsko krivda, da v Gradcu ne pride do sporazuma. Jugoslovanski delegat ni objavil nikakršnega ekspozice. Nato se je konferenca bavila s posameznimi točkami pariške resolucije. — Listi poročajo, da poteka delo graške konferencie zelo povoljno in da je upati, da bodo delegacije sprejele pariško resolucijo. Na pritisk Jugoslavije je poslala tudi Rumunija svojega delegata.

Naš promet pred katastrofo! „Južni list“ poroča iz Beograda: Sekcija finančnega odbora za promet uvideva, da proti našemu „saobračaju“ polom; samo za premog in olje porabi državne železnice 240 milijonov dinarjev. Sekcija je mnenja, da se mora posvojiti predvsem uporabiti za popravila in za obnovo prometnih naprav. Na zgradbo novih prog ni misliti. — Visokoleteči načrti naših gg. vladincev se razbijajo ob pregrešni razsipnosti državnega blagajnika. Koliko so skovikali vladni listi in cunje o gradbi novih železnic! Danes pa vladni gospodje pri praznih državnih kasah uvidevajo, da bo posvojilo komaj zadostovalo za popravilo lokomotiv, vagonov in že obstoječih prog...

Naš promet. Razni listi iz Srbije poročajo o obupnem stanju železniškega prometa v južni Srbiji. Najhuje je to, da ni mogoče povrniti, kar je že doslej radi tega propadlo pri industriji in trgovini in kaj še le bo! Podetniki gledajo pred seboj dobo propada. Od Niša naprej vozi zdaj pa zdaj kak voz profi Vranji in Skoplju, cel kom-

pleksi potnih vlakov se odpovedujejo, tudi tovorni izostajajo in blago v ogromnih množinah se kvari po vagonih, postajah in magacinih. „Beograjski Dnevnik“ vati krivdo na železniško direkcijo v Nišu.

Tatovi, vseposod tatovi. Niso se še oddahnili v Beogradu pred tatinskimi poštarji, ko se zopet javlja in odkriva nova tatinska afera. Tokrat pa med železniškimi uzadniki in sicer v Subotici Odkrila se je tako-le: Komisar železniške policije v Subotici pregleduje zvečer svoj rajon ter čuje, da se v nekem tovornem vagonu nekaj zabija in preklada. Vrata vagona so bila malo odprta in komisar vidi, kako neki železniški uradnik v uniformi odpira pakete, zopet zapira, jih pregleduje in zлага. Ko ga vpraša, kaj to pomeni, se preplaši ter hoče pri drugih vratih zbežati. Komisar mu zastavi pot, ga preišče ter najde v njegovih žepih marsikaj, kar je izvekel iz paketov. Po priznanju aretiranega uradnika, ki se piše Borivoje Jovanović, in po preiskavi, je prišlo na dan, da je organizirana cela tatinska banda, v kateri je še nekaj železniških uradnikov in drugega osebja. Tatovi so pregledovali tovrne vlake ter odpirali zvečer pakete, kar jim je ugašalo, so lepo iztovorili, drugo pa pustili naprej. Ta poset so baje že precej časa opravljali in samo slučaj je hotel, da je sedaj spodletelo. Uradnik Jovanović, katerega je zakotil komisar, je hotel baš dočiniti robo, ki se naj bi takrat pokradla.

Velikanske tatvine valut na progi Beograd-Bosanski Brod. Iz Beograda poročajo: Pred par dnevi se je v Natalincih, središču lepeničkega sreza, nenadoma pojavil neki Milutin Stanojlović, bivši poštar na beograjski železniški postaji. Pripeljal se je iz Beograda z avtomobilom. Za avtomobil je plačal 3500 dinarjev. Seljaku je pripovedoval o svojem potovanju v Anglijo in Ameriko ter o ogromnih poslih, ki ga še čakajo. Medtem je na srezki načelnik doznal za razsipno življenje mladega Stanojlovića. Pozval ga je v svrhu zasliševanja k sebi. Stanojlović je bil tak trdovraten, da ni hotel dati pravega odgovora. Srezki načelnik je takoj odredil hitno preiskavo. Oblast je našla v Stanojlovićevem stanovanju 566.800 dinarjev, 143 angleških funtov Sterlingov, 20 angleških pol-gvinej v zlatu, 155 turških zlatih lir, 1 franc napoleon, 2 nemška napoleona, 20 švedskih napoleonov, 43 carskih dukatov in 17 tisoč ruskih rubljev. Stanojlović je priznal, da je v „kompaniji“ s poštarjem Cedomirom Stefanovičem kradel vse omenjene valute iz denarnih pisem, ki so bila odposlana na progi Beograd-Bosanski Brod. Tatvine sta izvrševala v razdobju 4-5 tednov. Pri Stefanoviću je beograjska policija našla še tudi 632.515 dinarjev. Sedaj javne sigurnosti v Beogradu Nikolij je uvedel obsežno in energično „istrago“.

Priporočljiva asistentka. Asistentka državnega rudokopa „Kreka“ (Tuzla v Bosni) je izginila s 500 tisoč kronami. Piše so ta gospodična Stetanija Grubešić.

Zupanskega tečaja v Mariboru se je dne 22. januarja udeležilo nad 150 županov in članov občinskih odborov. Tečaj je otvoril prof. Vesenjak, vodil ga je župan in predsednik Okrožne županske zveze Ivo Urbas. Predavali so: vladni tajnik Kristian, okr. glavar Logar iz Ljubljane, dr. Leskovar, posestnik Supanič, prof. Vesenjak in poslanec Zebot. Tečaj je trajal od 9. do 3. ure popoldne. Ob začetku tečaja je prav iskreno pozdravil tovariše-župane mestni župan gospod Grčar.

Poročili se je v Središču g. Matija Trstenjak z Ivano Zadravec, rojeno Ivanuša. Obilo sreče in blagoslova!

Gg. pri „Napreju“. Ne izgublajte natančno preračunanih minut z menoj, ko sem že enkrat rekel, da mi je premalenkostno bezati v žalostne kupčke vaših lokalnih soč. patrijotskih nesreč in ko sem vrh tega še bolan ležal doma, ko je nekdo pral vašo županijo. Skorei, ki vam pojejo „alles ist hin“, so tudi drugod, največ jih bo pa pod vašim razdrapanim krovom. — Tone Gmajner.

V Beogradu so zaprte vse ljudske in srednje šole radi desinfekcije šolskih prostorov. V Beogradu je bilo v

zadnjem času veliko nalezljivih bolezni.

Avtomobilska nesreča se je dogodila v Novem Sadu, kjer je zadel šofer s polno brzino z avtomobilom v rampo, katere v mraku ni opazil. Šofer je pri preurnem srečanju s trdo rampo izgubil oko, avto se je poškodoval, druge nesreče ni bilo.

Poplave v južni Srbiji. Reka Vardar je dne 19. t. m. silno močno narasla in ogroža s poplavo mestu Skoplje. Veles je Vardar že poplavljal in je polovico mesta pod vodo. Železniški most pri Velesu je v opasnosti, ker je voda nekatere dele že odnesla. Promet med Velesom in Prilepom je tudi ustavljen, ker je voda odnesla nekaj mostov. V nevarnosti je celo promet s Solunom.

Goljufana ljubezen. V Sušurcu v Dalmaciji sta žvela skupaj dalje časa Ferdinand Janda in Nina Kovač, kateri je Janda obljubljal zakon. Kovačeva pa je vendar le zvedela, da nima njen ljubček nikakih zakonitih namer, ker je že davno oženjen. Ko je ljubimec spal minulo nedeljo v postelji, ga je sunila razjarjena ljubica z nožem v vrat ter ga opasno ranila. Janda so odpeljali težko ranjenega v bolnico, Kovačevu pa v zapor.

Za naše kraje redok lovski plen. Od Sv. Marjete pri Moškanjcih nam poročajo: V Placarovcih je te dni ustrelil g. Mikl labuda, ki se je pomešal med domače gosi in raece ter plaval v njimi po potoku. Labud je velik in meri razprostrti peruti nad dva metra. Lovci pravijo, da je ta ptič pobegnil iz kacega grofovskega ogrskega ribnika. G. Mikl je dal labuda v Maribor nagačiti. Nagačenega ptiča bodo pokazali mariborskim šolarjem, potem pa pride v Miklov zasebni muzej.

Petdinarski bankovci. Finančna (deželna) blagajna in vsi davčni uradi morajo sprejemati petdinarske bankovce. Tako javlja ljubljanska finančna delegacija, ker se je raznesla — vest, da državni uradi ne bodo več sprejemali teh bankovcev radi falsifikatov, ki so se pojavili. Pač pa se bodo te bankovce potegnili v najkrajšem času iz prometa.

Grški židje v južni Srbiji. Po končani svetovni vojni se je mnogo grških židov preselilo v ozemlje južne Srbije. Razumljivo je, da se bavijo izključno s trgovino. Moč in ugled teh ljudi sta tako velika, da izgleda, da so oni pravi gospodarji južne Srbije. Razmnožujejo se kakor uši. Največ jih prihaja iz Soluna. Beograjsko „Vreme“ pravi, da je dobilo vse trgovsko življenje od Skoplja do zadnjega kotička Makedonije čitufski značaj. — „Vreme“ piše: „Zanimivo je, kako popirajo naše oblasti ta židovski element, ki izkorišča nevednost makedonskega prebivalstva. Poličija, davčna oblast, železniška oblast, vse gre grškemu čitutu na roke. Domači trgovci, ki se opirajo na svojo tradicionalno solidnost, pa komaj životarijo. Isto je s stanovanji. Dočim se stiskajo družine javnih in državnih uslužbencev po vagonih in morajo biti srečni, če se štirim, petim osebam nakaže kaka smrdljiva in nezdruživa luknja, stanujejo grški „jevreji“ v najlepših, najboljših zgradbah modernega skoplanskega predmestja! In tako se pogreza naše dobro ljudstvo v tem kotu države v smrdljivo lužo gospodarske odvisnosti od teh parazitov, ki mu sistematično izsesavajo življenjske sokove.“ Ko bi beograjski poročilari imeli vsaj nekoliko vesti in ljubezni do trnečega ljudstva, bi lahko mnogo storili za omejevanje židovske nevarnosti. Toda tamkajšnje uradništvo je korupcija že tako zastrupila, da jo solunski židje izkoriščajo na vse mogoče načine...

Iz Ptujja.

Občinska seja dne 21. t. m. Gospod župan je poročal o sestavi odsekov. Nato je naznanil, ka pošlje vlada revizorja, ki bo revidiral dosedanje mestno gospodarstvo in upravo. Pri prometnem zavodu za premog dolguje mestna občina premog. Dolg se bo poravnal. Okrajno glavarstvo je prepustilo občini foverni avto, ki ga občina že uporablja. Sklene se, da ga mestna občina plača. Kupnina znaša 20 tisoč K. Nato je sledilo poročilo upravnega odseka. O dravskem mostu je

poročal dr. M. Senčar. Ker je upati, da država še letos prevzame cesto Maribor-Ptuj in s tem tudi dravski most, je treba le najnujnejše na mostu popraviti. Za poprave je vlada obljubila prispevati 50%. 100.000 K. bi prispeval okrajni zastop, ostalo (25%) bi prišlo na mestno občino. — Drava se je začela ogibati ptujskega mesta, kakor se bi nas bala in se nagiblje na Breg. V Dravo je napeljano vse, kar je grdega, tega pa nam noče odnesti. Vsled tega diši na prešnjen Ornigovem nabrežju. Da bi Dravo napeljali zopet na Ptuj, je treba napraviti pri voškem vežbališču majhen lez in dati smer na levi breg. To je izhigijeničnega stališča potrebno. Pa naj napravijo pametno. — Dramatično društvo hoče najeti mestno gledališče in kino. Ker je mnogo stvari pod prešnjim režimom izginilo (kulise, obleka, itd.), je bilo sklenjeno, da se najprej izvrši inventura, nato se se le odda gledališče v najem. — Za služabnico na mestni deški meščanski šoli se je nastavila dosedanja provizorična služabnica, ker je vodstvo v njo zadovoljno. Drugim prosilcem se bodo prošnje vrnilo. — Sklenilo se je, da se proda na javni dražbi majhno občinsko posestvo v Trčuzi in staro ekrazitno skladišče. Oboje je v slabem stanju. — Da občinski svet reši najnujnejše zaostale posle, se bodo vršile obsejse bolj pogosto, pozneje pa, ko bude glavno delo opravljeno, vsak mesec.

Sestava odsekov. V soboto, 21. t. K. so se sestali pri mestni občini razni odseki. Upravni odsek: predsednik dr. Ivan Fermevc. Pododseki: 1. finančni: dr. Fermevc, Mikolitič, Segula, Lenart. 2. tehnični: Dernja, Zamuda, Mohorič Franc, Rozman. 3. pododsek za mestna podjetja: Pavelko, Wezjak, Zelenko Ignac, Hernja. 4. izčno-obrtni pododsek: Mohorič Fr., Kaiserberger, Lenart, Segula. — Pravni odsek: Predsednik dr. M) Senčar. 1. Pravni pododsek: dr. Senčar, Tomanič, dr. Jenko. 2. Pododsek za službe, podpore itd.: Serona, Wolf, Levanič. — Solski Klemenčič, Tomanič. — Davčni odsek: Klemenčič, Aufer, Wolf. — Zdravstveni odsek: dr. Jenko, dr. Bela Stubeo in Kristianič.

Nova metla dobro pometa. Župan je razglasil, da se ne smejo izprehajati kokoši po ptujskih ulicah, kakor dosedaj, da morajo biti trotoarji pometeni, da se mora snega odpraviti, da se pri oknih ne sme prah iztresati — kar je že „Straža“ grajala itd. Po našem Ptujju se opaža vsled tega živahno gibanje. Vsak pometa pred svojim pragom, vsak kida sneg in ga vozi v Dravo. Nismo verjeli, da tiči v Ptujjanih toliko solidne discipline. Le tako naprej!

G. župan sprejema stranke vsak dan od 10. do 11. ure.

Naplesali se homo v Ptujju v letošnjem predstu dovolj: Dne 1. februarja priredijo demokratije svoj zabaven večer, ki bo „najživahnejši“ večer letošnje seje, kakor pravi „Ptujski list.“ Dne 11. februarja bo športni klub priredil športno veselico, pri kateri bo igrala železničarska godba iz Maribora. Tudi socialisti ne bodo zaostali. Imamo tudi „strokovne“ plesse. Usnarji so ga že imeli. Sedaj pridejo menda na vrsto advokate, ki bodo baje priredili advokatski ples. Advokatov je namreč vsaj toliko, kakor usnarjev.

Na naslov ptujskega okrajnega glavarstva. Poleg ptujskega okrajnega glavarja, je še pri glavarstvu več druge gospode, ki je zrela za arnavtsko Piškopejo. Med gospodo, ki se ravna po ujedinenem receptu: ima vremenali, spada tudi g. okrajni zdravnik dr. Vrečko. Našemu županu v Murčinah je zbolela dne 7. t. m. 4letna hčerka, dne 9. t. m. 2letni sinček, a dne 10. t. m. pa 4letna hčerka. Vsled širjenja bolezni je dognal župan sam, da gre za nalezljivost. Podal se je 11. t. m. na Ptuj k okrajnemu zdravniku dr. Vrečku s prošnjo, da pride ter da konstatira bolezen. Dr. Vrečko pa odpravi župana, češ, naj naznani bolezen uradno na glavarstvo, potem bo že odredil potrebno. Dne 12. t. m. gre župan k dr. Jenku na Ptuj, ki ga pa zopet pošle k okrajnemu zdravniku. Župan jadicuje dr. Vrečku o opasnem zdravstvenem stanju svojih otrok ter ga prosi, naj vendar le nekaj ukrene. G. „dobri“ doktor premissluje in ga odpravi, ker danes zopet nima časa — ampak šele prihodnji feđen kje v torek ali sredo. In res, dne 18. t. m. je

trigonal g. okrajni zdravnik v Mu-
retince, ugotovil je skrlatico, za ka-
tero je umrla 4letna hčerka dne 13. t.
m. Očeta je pa potolažil, češ, še pri
življenju ostalima in bolnima otroko-
ma pa bo morda že postalo boljše. Po
tej konstataciji se je g. doktor poklo-
nil in odšel, ne da bi imenoval kako
zdravilo. Pač — nasvetoval je toplo
kopel. Podaniki ptujskega okrajnega
glavarstva se že dolgo vprašujejo —
čemu neki plačujejo občine 3% za o-
krajnega zdravnika? Razmera pri o-
krajnem glavarstvu na Ptuj je po-
časni balkanizirajo (Op. ur.) Seve, se-
daj po preiskava radi zgorajnega slu-
čaja in mož ljudskih pravic pokrajins-
ki namestnik g. Hribar bo ugotovil v
Pirkmajerjevem kraljestvu najlepši —
red in točnost!

Ptujski meroizkusni urad. Z no-
vim letom je dobil nalog tukašnji me-
roizkusni urad, da starih uradnih ži-
gov ne sme več uporabljati pri sodih,
ki se pripeljejo po novem letu na me-
roizkusni urad marveč je uporabiti
novi žig, katerega pa tukašnji me-
roizkusni urad do danes še ni prejel.
Mali vinotrčci in posestniki pripeljejo
po več ur daleč sode na meroizkus in
ker urad nima novega žiga, starega
pa na sod vžgati ne sme, morajo lju-
dje posodo tam pustiti, ali pa domov
voziti, ko pridejo drugič s sodi je
ravno isto. Lastnik si mora posodo
zopet domov odpeljati, ne da bi bila
zmerjena. Ker pa to čakanje na novi
žig mnogo časa, kar je pa še večje
važnosti, mnogo denarja stane, bi bi-
lo želeli, da na meroizkusnem mestu pre-
skrbijo, da dobijo meroizkusni urad novi
žig, ker krivda zadene ono mesto,
ki daje nalog tukašnjemu uradu. —
Kako pridejo ljudje do tega, da mo-
rajo plačati visoko pristojbino za me-
roizkus in ničesar ne opravijo. Na-
pravi naj se torej red. Več prizadetih
posestnikov.

Iz Maribora.

Obisk pri bolnem knezoškofu. Na
šera bolnega škofa dr. M. Napotnika
je 24. t. m. obiskal g. nadškof iz Za-
greba dr. Anton Bauer. Knezoškofove
bolezen se še nič ne obrača na bolje,
pač pa mu povzroča huđe boleline.
Kaditega so zdravniki g. knezoškofu
od božičnih praznikov naprej prepo-
vedali tudi maševanje.

Narodni poslanec Franjo Zebot je
odpotoval včeraj v Beograd v narod-
no skupščino.

Dr. Franjo Jankovič se zdravi v
mariborski bolnici, soba št. 3. Bolnika
priklapa na bolniško posteljo sladkor-
na bolezen, katere potek pa se znat-
no beljša.

Iz poglavja o mariborski cenzuri.
Odlučilna cenzurna obliast za „Stra-
žo“ je Grajska klet — demokratsko
prvaška miza, katere vreden ud je
mariborski velicenzor g. dr. Mirko vt
sez Grasečli. Se pač dogaja, da je pri
tej demokratski mizi „Straža“ glavni
predmet alkoholizirane demokratske
gospode, ki začne drezati g. kolega
Grasečlija, češ: No, kedaj boš pa zo-
pet zaplenil „Stražo“. Takim opomi-
nom sledi še ena grašit buteljka in g.
cenzor obljubi glavo „Straže“ pri pri-
hodnji priložnosti. Tako je pri nas v
Mariboru, kjer opravlja posel sodbe o
državotvornost bivši avstrijski špijo-
naže oficir in povojni pobratim rad-
gonskega dr. Kamnikerja. Upamo pa,
da bo g. poslanec Zebot cenzurno moč
Grajske kleti temeljito razložil vrhov-
nemu sodnemu šefu g. ministru Mar-
koviču, ki je pokazal s svojimi izjava-
mi v Zagrebu dokaj smišta za svobo-
do tiska. Gospod vitez, Grajska klet
in cenzura — o tem poglavju bos e da
jali račun g. ministru, ki ni demokrat!

Carinska „diktatura.“ Nobena —
„diktatura proletariata“ in nobena vo-
jaška diktatura ni tako neznosna, ta-
ko nesramna, cinična in brezožirna,
kakor — carinska. V noči od 19. na
20. t. m., ob 2. uri, se je na maribor-
skem kolodvoru dogodil incident, ki
dokazuje, da živimo v obžalovanja vre
dni deželi, nad katero vihito zeleno
uniformirani šarlatani svoje naga ke.
Ekspresni vlak Dunaj—Belgrad je pri-
vozil ob 1. uri 35 min. v ostojo. Po
določilih obratnega ravnanstva v
Ljubljani ne sme v Mariboru v ta vlak
nikdo vstopiti. Carinski uradnik Bu-
reš je hotel v svoji klubovalnosti na

vsak način spraviti v ta vlak nekega
svojega prijatelja. Blagajnik se je o-
piral na prepis in ni izdal voznege
listka. Bureš je prišel besneti. Navse-
zadnie je železniško osobje in uradni-
ke prisilil, da so morali njegovega pri-
jatelja spustiti na vlak. Pri tem se je
Bureš napram uradnikom porogljivo
izrazil: „Če hočem, lahko ustavim ta
vlak tudi na prosti progi in vsikdar,
kadar se mi poljubi!“ Tako je mora-
la železniška oblast kapitulirati pred
oholim ošabnežem v carinski uniformi!
Ali ni to anarhija, ki podira av-
toriteto naših oblasti? Kdo bo napra-
vil diktaturi carinskih uradnikov en-
krat za vselej potreben konec?! Kdo
bo jamčil za stotine potnikov, ki bi la-
hko prišli vsled megalomanskega pos-
tovanja takega brezvestneža ob živ-
ljenje? Tak norec bi res lahko usta-
vil sredi proge vlak. Kdo pa bo usta-
vil tistega, ki bi lahko pridiral v nje-
ga in s tem uničil življenja nedolžnih
ljudi? Carinske „diktature“ mora biti
konec!

Brezsrčnost. Na glavni kolodvor
je prispel v nedeljo, dne 22. t. m. iz
Osijeka vagon izrabljenih konj. Konji
so bili določeni za mesarja Kärja.
V Osijeku so jih 18. t. m. stlačili v
vagon, spremljal jih ni nikdo, in ta-
ko so te uboge konjske pare od 18. do
22. ostale brez krme in vode! Zelez-
ničar, ki je slučajno šel mimo omen-
jenega vagona, nam pripoveduje, da
ječi in stoka uboga živina v fem mra-
zu in gladu tako obupno, da človeka
kar pretresa... Kdo je zakrivil to
brezsrčnost? V naših krajih imamo o-
bilo društev, ki so po vsej resnici ne-
potrebna. Ustanovitev društva za „za-
ščito ljudi in živali“ bi bila v naših
podivjanih razmerah in krajih skrajno
potrebna.

Obrtna zveza ima v sredo, 25. t.
m. zvečer ob 8. uri v dvorani moj-
strskega društva (Vetrinjski dvor) od-
borovo sejo, združeno z običajnim te-
denskim sestankom. Giani vabljeni. —
Odborniki in zaupniki naj prinesejo
seboj materialne pole s sezname članov.

Pokrajinsko obrtno razstavo bodo
uprizarili v letu 1922 v Mariboru. —
Slovensko obrtno društvo sklicuje za
dne 23. januarja zvečer v gostilno
„Maribor“ širšo odborovo sejo.

Ljudska univerza v Mariboru ima
predavanje v soboto, 28. januarja t. l.
ob 19.30 zvečer v mali kazinski dvo-
rani. Predavanje otvoril predsednik V.
Grčar, nato predava prof. J. Fava:
Kaj je prava izobrazba in kaj ni. —
Predavanje bo trajalo eno uro. Dvo-
rana zakurjena. Vstop prost.

Kemični tečaj Ljudske univerze.
Vsi, ki so se priglasili za tečaj, naj
se zanesljivo udeležijo prvega predava-
nja v soboto, 28. januarja ob pol 8.
uri zvečer v kazini, da se predavna-
ja dogovore glede dneva, ure, sploh
pričetka kurza, ki začne prve dni
februarja.

Razlaga imena.

Ime Süßenberg. Na desnem bre-
gu Mure je občina, ki so jo Nemci na-
zivali „Süßenberg.“ En del te občine
spada v župnijo Cmurek, en del pa k
Mariji Snežni ali Novi cerkvi. Cmu-
roški župni urad, h kateremu je spa-
dala nekdanj vsa ta občina, je pisal:
„Süßenberg.“ Tako tudi drugi uradi.
Ko pa so se po prevratu v tej občini
nastanili financarji, so nekateri rabili
ime „Sladki breg“ ali „Sladki vrh“ in
„Sladka gora.“ To pa so sami nepo-
trebni germanizmi. Imena so dobili na
ši kraji jako mnogokrat od vode, ki je
tam izvirala ali mimo tekla, kakor na
priliko: Velka, Malna, Sčavnica, Ro-
čica, Plodršnica itd. Slično se je gla-
silo tudi ime tega kraja „Sladka.“ Ko
so Nemci vedno dalje širili svojo moč
ponemčevali slovenska imena, so tudi
temu kraju prikrili nemško ime. —
Najstarša oblika je „Zuzwazzer“ (t. j.
Sladka voda), takrat še so se zave-
dali, da ima kraj svoje ime od vode
pozneje jim je ta zavest minila in za-
to so začeli pisati „Süßenberg.“ In
ravno ta različnost v nemški pisavi
nam priča, da je ime predstavljeno iz
slovensčine in da v prvotnem imenu
ni bilo ne „brega“ ne „vrha“ ne „go-
ra“, pa tudi „vode“ ne, temveč lepo,
priprosto „Sladka“, ker Slovencu ni
treba takih priveskov, kakor: Stainz-
tal“, Ploder„berg“, Wiesen„bach.“ —

Župnijski urad pri Mariji Snežni ra-
bi od novega leta sem samo ime Slad-
ka.

Gladiatorji.

Prva Enliga. — Eros.

(60. nadaljevanje.)

„Kje je torej poveljnik?“ je vpra-
šal Hirpin. „Stevilne mora o biti nje-
gove čete! Ali ga morem videti, pre-
den mu zaprisežem in stopim pod nje-
govo zastavo? — Tovariši!“ — je po-
gledal naokrog — „starec govori, ko
da bi menil resno! Ne drznil bi se
se nam smejati pod nos!“

„Lahko bi ga bil videl!“ je dejal
Kalha svečano. „Pred štiridesetimi leti
i kakor sem ga videl jaz, — na solt-
čnih planotah Palestine je bilo —. In
videli ga bode, ko bodo peščico pra-
hu potrosili na vaše čelo in vam d'jali
obulus“ v usta. In ko bode prebredli
reko smrti, vas bo čakal na bregu!“

„Kaj govori —? Kaj misli —? Ali
je znorel?“ Ali je augur? Ali je ča-
rovnik —?“

Tako so začudeni popraševali.

Rufus je stezal svojo glavo visoko
nad nedeč.

„Ali hočeš, da verujemo, česar ne
vidimo?“ je vprašal stvarni mečebo-
rec.

Ožje se je zavil starec v svojo to-
go, kakor človek, ki se pripravlja na
odgovor. Da ga poslušajo, to je bilo
vse, česar si je želel.

„Kaj je plemenitejši“, je vprašal,
„telesna moč ali pogumno srce? Dosti-
krat ste se že borili v areni. Odgovo-
rite mi odkrito, kdo zmaga, pleme-
niti pogum ali strova telesna moč —?“

„Pogum!“ so enoglasno vzkliknili
vsi razen Euhenorja, ki je nekaj mr-
mral o slučajju in sreči —.

„In vendar ga ne vidite!“ je pov-
zel Kalha. „Ali bode, torej sklepali,
da ga ni? — Al ne čuti vsakteri iz-
med vas, da mu nečesa manika v
vsakdanjem življenju? Zakaj hrepeni
po ženskem smehljaju in po čašvi vina?
Zakaj niste srečni, kadar je minil na-
por dneva? Zakaj ste vedno nemirni,
nezadovoljni? — Zato, ker človek ob-
stoja iz dveh delov, iz telesa in iz du-
še, zato ker im človeško življenje dve
piati, sedanjost in bodočnost! — Vaše
telo je lasti cesarjeva — naj stori z
n'jim, kar hoče, danes, jutri, pri igrah
Cererinih, kadar hoče! — Toda vaša
duša vam še ostane, duša, ki je ne
doseže ostro kopje, duša, ki ne umre,
do vam posek arene šine v obraz, ko
tisočeri obrazi gledalcev zapleše o o-
krog vas, hitreje in hitreje, dokler
* Svojim mrtvim so dajali Rimlja-
ni bakren denar, obulus, v usta, da
so z njim plačali Haronu prevoznino
čez Sfiks.

vam ne zatemnijo v umirajočih očeh.
— Duša je vaš boljši del, duša bo ži-
vela vekomaj! — Ali ne bode,te poskr-
beli tudi zanjo? — Kaj je vaša seda-
njost? Trpljenje in muka in delo. —
Kos železa v roki, — sunek proti to-
varševemu grlu, — in padec po pes-
ku, — in bodočnost onstran smrti se
začne. Ali mislite, da ni nič bolj šee
v posmrtnem življenju, ko Haronov
čoln in megleno bregovje Stiksa? —
Jaz vem za deželo, ki solnečneje in lep-
še sije, ko najlepši bajni otoki zapa-
da. Visok zid je krog nje in vrata so
nizka in ozka, toda ključ tiče v klju-
čavnici in ni vam treba obulusa za
vstopnino! Pridite k tem vratom v be-
raških cun'ah, upanje naj bo vse, kar
vzemite seboj — in odprla se vam bo-
do, še preden bode,te potrkali!“

Vsakomur izmed poslušavcev je
pravil tajni glas v sre, da če bi je
mogel verjeti, kar je čul, bi bila me-
gova vera več vredna, ko vsi zakladi
rimskega imperija. Za te ljudi, ki so
stali takorekoč vsak dan smrti v žre-
tu je bila neizrekljivo tolažilna in vz-
višena misel, da so zadnji njihovi tre-
nutki le prehod k boljšemu življenju.

Beseče, ki vanje veruješ sam i-
ma o za tvoje poslušavce veliko pre-
pričevalno moč. — Ko je Kalha končal,
so zrl van, gladiatorji z negotovimi
čemi in v njih se je zrcalila neverjet-
nost in občudovanje in zamišljeno u-
panje —.

Hipija je bil po svojem značaju in
nagnenih materialist in ni verjel na
druga, ko na ostrino svojega meča.
Na rajši bi bil razgovor prekinil, to-
ga radovednost njegovih učencev in
posebno Eske ga je zadrževala, pre-
krizal je roke na prsih in poslušal s
prezirnim smehljajem na licu.

„In poveljnik, ki nas vodi?“ je
vprašal Galijec. „Kaj je z njim? —
Tvoje obljube so lepe, to ti priznam,
ampak rad bi vedel, komu bom slu-
žil?“

(Dalje prihodnjé.)

Za invalide.

Udruženje vojnih invalidov. Po-
krajinski odbor v Mariboru priredi
shod dne 29. januarja 1922 v Rušah v
gostilni gosp. Novaka ob 9. uri pred
poldne. Popoldan ob 2. uri se vrši
shod v Selnici ob Dravi v gostilni g.
Hernach. Dne 5. februarja se vrši
shod pri Sv. Lenartu v Slov. goricah
v gostilni B. Aubl, ob 9. uri predpol-
dne. Popoldan se vrši shod pri Sv.
Benediktu v gostilni gospoda Kermak
ob 2. uri popoldne. Nobeden invalid
naj napovedane shoda ne zamudi
ker je jako važen.

Služkinja doma iz poštene
krščanske hiše,
želi pod skromnimi pogoji v bliž-
njem času nastopiti v Mariboru
ali v okolici primerno službo:
kot pomoč gospodinjji pri ku-
hinjskih in hišnih opravkih, ker
je začetrnica, pa tudi kot smo-
stalna kuharica, ker je za tak-
šno učenca. Ponudbe do 1. fe-
bruarja pod naslovom: Služ-
kinja 23, poste restante, Mari-
bor. —3 41

Išče se par srednejetežkih
konj JUG, Aleksan-
drova cesta 71, Maribor. 1—4
39

Žepne ure precizijske in
stenske popr-
avlja najsolidneje tvrdka R. Biz-
jak, Maribor, Gosposka ulica
št. 16. 4—30

Trgovina s papirjem na
veliko išče

v papirnati stroki

izvežbano pisarniško moč.
Ponudbe pod Ljubljana, po-
štini predal 155. 2 3 32

Odvetnik
dr. Janko Brejc

je otvoril svojo pisarno v Ljub-
ljani, Miklošičeva cesta 6 (hiša
Ljudske posojilnice).

Za lep planinski kraj, i uro od-
daljen od velikega obrtnega
kraja v Sloveniji, se išče pri-
prosta **gospodična** ali
starjša vdova brez otrok, toliko iz-
obrazena, da bi mogla kakih
10 ur tedensko podučevati naj-
priprotejših stvari: branje, pi-
sanje in računanje (kolikor se
zahteva za prvi dve šol-ki leti)
nekaj otrok, ki radi oddajeno-
sti ne morejo obiskovati redne
šole. Zelo se želi znanje ženskih
ročnih del. — Obenem naj bi
bila toliko izurjena v kuhanju,
da bi mogla samostojno voditi
brezalkoholno gostilno,
ki pa je odprta samo ob nete-
ljah in praznikih, ob katerih
dneh prih jajo v velikem šte-
vilu izletniki. Poleg prostega
stanovanja in hrane dobra plača,
oziroma soudeležba na do-
jčki gostilne. Nastop aprila. Oglasiti
se je pismno ali ustno na upra-
vo tega lista. 41 2—4

Litografija in kamenotiskarna
LEON SLANIČ

MARIBOR, Vojašniška ulica št. 10

se priporoča v naročila za vsa v to stroko spadajoča
dela, pri katerih bode najreelnejše in po najnižjih cenah
postregla. Tam se sprejme tudi učence.

DOBRO IN POCENI

kupite edino pri tvrdki

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.

Zimsko perilo, obleke, klobuke, črevlje, dežnike,
copate, nogavice ter razno galanterijsko blago.

Najceneje! **Solidno!**

Iščemo za posekati

smrekove, jelove ali borove gozdove pri
Dravi. — Ponudbe se prosijo na

PAVEL KISS & Komp., Sombor, Bačka. 14